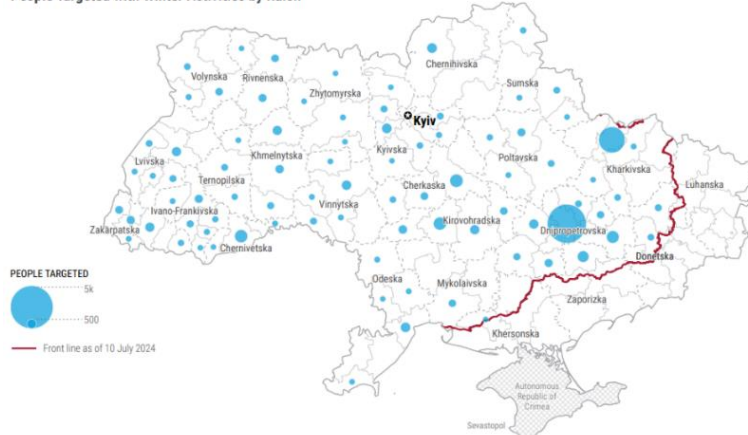

Кластер з питань координації та управління місцями тимчасового проживання в Україні Стислий огляд потенційних потреб в місцях тимчасового проживання протягом зимового періоду вересень 2024р.

Відключення електроенергії внаслідок пошкодження енергетичної інфраструктури вже влітку порушило електропостачання по всій Україні та негативно вплинуло на доступ до води, базових послуг, та економічну ситуацію, а взимку, як очікується, позначиться і на центральному опаленні. Дефіцит електроенергії в національній енергосистемі, ймовірно, призведе до масових перебоїв з опаленням та збільшення вартості комунальних послуг. Попри те, що ці наслідки відчуваються по всій країні, особливе занепокоєння викликає ситуація у прифронтових та прикордонних громадах Чернігівської, Дніпропетровської, Донецької, Харківської, Херсонської, Миколаївської, Одеської, Сумської та Запорізької областей. [Дослідження Ініціативи «REACH» стосовно оцінки ризиків в зонах з низьким рівнем температури за 2024-2025 роки](#) показало, що **Харківська та Сумська області** мають найвищі показники щодо зимових ризиків у зв'язку із сукупністю суворих зимових умов, високого рівня вразливості населення та значних пошкоджень інфраструктури, спричиненої військовими діями, в тому числі енергетичній.

People Targeted with Winter Activities by Raion

Цільові показники CCCM Кластеру щодо реагування на зимові потреби в МТП сформовані на основі результатів Моніторингу МТП

З огляду на постійні атаки на об'єкти критичної інфраструктури та наближення зимового сезону 2024-2025 років, цілком вірогідно, що критичність потреб може бути наближена до рівня, про який повідомлялося в жовтні-грудні 2023 року, або навіть перевищити його. Таке потенційне збільшення рівня потреб підкреслює необхідність вжиття негайних і превентивних заходів.

Модальності опалення приміщень місць тимчасового проживання (МТП): 37% МТП використовують центральне опалення, 52% - індивідуальні котельні, а 10% - електричні системи опалення. Для підтримання мінімальної температури під час перебоїв в електропостачанні адміністраціям МТП можуть знадобитися **генератори або електростанції, щоб підтримувати роботу індивідуальних котельень або збільшити потужність центрального опалення**. Крім того, є потреба в різних видах палива, включаючи бензин і дизельне паливо для генераторів, а також дрова, вугілля, пелети і скраплений газ для індивідуальних котельень. Таким чином **вид допомоги під час зимового періоду має визначатися з огляду на різноманітні підходи до опалення приміщень та враховувати особливості інфраструктури та потреби кожного МТП**.

Відповідно до результатів Моніторингу МТП, проведеного Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України за підтримки Кластера з питань координації та управління місцями тимчасового проживання в Україні (CCCM Кластер) в серпні 2024 року, 92% МТП мають стабільно функціонуючі системи опалення. У жовтні-грудні 2023 року партнери Кластеру визначили вісім МТП, де проживали 328 внутрішньо переміщених осіб (ВПО), з непрацюючими або знищеними

системами опалення, переважно в Одеській та Вінницькій областях (по 104 ВПО в обох областях). Серед інших постраждалих областей - Дніпропетровська (59 ВПО) та Львівська (46 ВПО). Враховуючи зазначене, існує необхідність забезпечити швидке відновлення систем опалення або розглянути можливості переселення жителів цих МТП до початку холодної пори року.

Потреби пов'язані із зимовим періодом: [Результати Моніторингу МТП](#) СССМ Кластеру спільно з Ініціативою «REACH» станом на грудень 2023 року показали, що **більше половини (53%) МТП в Україні, враховуючи МТП, які включені до переліку, затвердженого Міністерством Реінтеграції Тимчасово Окупованих Територій (Мінреінтеграції) відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 930 щодо функціонування МТП**, так і МТП, які не були включені до зазначеного списку, потребують підтримки в проведенні підготовчих заходів до зимового періоду. Серед найбільш поширених потреб, пов'язаних із підготовкою зимового періоду, — зимовий одяг (25% МТП), генератори (23% МТП), утеплення будівель МТП (21% МТП), альтернативні джерела опалення (18% МТП), паливо для індивідуальних котелень (дрова, вугілля, газ, пелети, скраплений газ) (25% МТП), кошти на покриття комунальних рахунків (10% МТП), а також ремонт або модернізація систем опалення (10%). Ці результати відповідають даним Моніторингу Мінреінтеграції, який показав, що керівники МТП повідомляють про наступні потреби в розрізі підготовки до зимового періоду: генератори, електричні обігрівачі, паливо, пічки та теплові насоси.

Генератори та паливо: У серпні 2024 року СССМ Кластер спільно з партнерами провів [швидку оцінку потреб у генераторах для МТП](#), їхніх потужностях та можливостей щодо фінансування палива для їх роботи. Ця оцінка охопила 972 з 1,795 МТП ідентифікованих Кластером. За результатами проведеної оцінки було виявлено, що 53% МТП мають генератори. Водночас **50% МТП повідомили про потреби в генераторах**, включаючи додаткові генератори в МТП, де вже є принаймні один генератор. Найбільш затребувана потужність генератора становить від 10 кВт до 49 кВт (54% МТП), другі за рахунком генератори потужністю до 9 кВт (36% МТП). Найбільша кількість МТП, що потребують генераторів, знаходиться в Закарпатській (89 МТП) та Дніпропетровській (67 МТП) областях.

Затребувана потужність генераторів	
До 9 кВт	36% (173 МТП)
Від 10 кВт до 49 кВт	54% (263 МТП)
Від 50 кВт до 99 кВт	5% (27 МТП)
100 кВт і більше	5% (23 МТП)

Важливо підкреслити, що **60% МТП повідомили, що не мають коштів на паливо для забезпечення функціонування генераторів**, у свою чергу, 38% МТП очікують на отримання фінансування. Джерелами фінансування цих потреб є переважно обласні, міські бюджети, бюджети громад, навчальних закладів, благодійні організації, а також кошти безпосередньо ВПО. Незважаючи на адвокаційні заходи СССМ Кластеру щодо необхідності виділення органами влади коштів на закупівлю палива, у зв'язку з недостатнім обсягом фінансових ресурсів гуманітарні організації мають бути готові надати таку допомогу в найкритичніших випадках.

Беручи до уваги, що генератори можуть бути не найбільш економічно ефективним способом живлення систем опалення, важливо аби Кластер з питань житла та непродовольчих товарів надав технічні рекомендації щодо випадків, коли альтернативні джерела опалення можуть бути більш доцільним рішенням.

Зимовий одяг: **чверть керівників МТП (25%) повідомили, що зимовий одяг є однією з найбільш нагальних потреб** для людей, які проживають в МТП. 24% усіх опитаних керівників МТП зазначили про потребу в зимовому одязі для дорослих, а 17% керівників МТП - про потребу в зимовому одязі для дітей. В цілому, потреба в теплом одязі була визначена в дослідженні REACH стосовно аналізу зон з низьким рівнем температури в 2023 році як найкритичнішу прогалину між ВПО, які проживають в МТП, у порівнянні з ВПО, які проживають у приймаючих громадах.

Компенсація за комунальні послуги: Незважаючи на зусилля певних партнерів щодо покриття витрат за комунальні послуги протягом зимового сезону 2023-2024 років, продовження такої

діяльності не рекомендується протягом зимового періоду 2024-2025 років, оскільки такі витрати можуть бути покриті за рахунок коштів з державного бюджету відповідно до [Постанови Кабінету Міністрів України № 261 щодо компенсації за спожиті комунальні послуги під час розміщення ВПО в МТП](#). Разом з цим, варто зазначити, що такі виплати здійснюються ретроактивно, і тому частина МТП не має коштів для здійснення попередньої оплати. Партнерам, які опікуються МТП, рекомендується перенаправляти такі випадки на гуманітарних партнерів, які надають юридичні послуги та можуть допомогти керівникам МТП подати заяву на отримання компенсації відповідно до законодавчої процедури.

Реагування на зимові потреби: У жовтні-грудні 2023 року **лише 18,6% всіх МТП в країні отримали допомогу, які пов'язані із підготовкою до зимового періоду**. Серед видів наданої допомоги: генератори (4,6% МТП), фінансова допомога для покриття комунальних витрат (4,4% МТП), паливо для систем опалення та джерел електроенергії (4% МТП), ремонт систем опалення (2,3% МТП), роботи з утеплення (1,9% МТП). Враховуючи зміни в [Плані гуманітарних потреб і реагування на 2024 рік](#) стосовно пріоритезації надання допомоги постраждалим східним регіонам, **МТП у центральних і західних областях, які наразі приймають евакуйованих з Донецької області, можуть зазнати диспропорційного впливу нестачі гуманітарної допомоги**.

План реагування на зимові потреби на період 2024-2025 років: З метою підготовки до холодної пори року та відповідно до [Плану реагування впродовж осінньо-зимового періоду 2024-2025](#), **СССМ Кластер та партнери докладатимуть зусиль, щоб забезпечити мінімальні умови для підтримання життєдіяльності майже 27,000 ВПО, які проживають в МТП по всій країні**. Сфера діяльності СССР Кластера охоплює всю Україну, де є МТП, з підвищеною увагою до МТП в Харківській та Дніпропетровській областях, де проживає найбільша кількість людей, які перебувають у зоні ризику у зв'язку із їхніми зимовими потребами. Далі слідує низка центральних та західних областей, де також спостерігаються значні потреби.

Гуманітарний фонд для України (ГФУ): У серпні 2024 року ГФУ розпочав стандартне виділення коштів для підтримки реалізації Плану реагування на зимові потреби стосовно питань МТП а також житла та непродовольчих товарів. В рамках цього фінансування СССР Кластер пріоритезував надання опалювальних приладів і палива, а також проведення дрібних зимових ремонтів будівель МТП з метою забезпечення мінімальної теплоізоляції та належного захисту від холоду. Загалом, п'ять СССР партнерів отримали фінансування на суму 2,4 мільйона доларів США, яке забезпечить підтримку 7,111 мешканців МТП по всій країні.

КОНТАКТИ

Міранда Гаандерс
Координаторка СССР Кластеру
gaanders@unhcr.org
+380 50 388 6508

Олександра Ферліковська
Спеціалістка СССР Кластеру
ferlikov@unhcr.org
+380 95 564 13 76